

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Probabilior sententia. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Caietanus vero in hoc articulo. §. Circa tertiam, contrarium docuisse videtur. Duo enim assertivum est, solui posse euidenter rationes omnes contrarias intra limites ipsius Theologiae, ac proinde non solum ex propositionibus creditis, sed etiam euidenter scitis ad eas responderi, non quidem positivae, sed negativae. Pro cuius explicatione notat, dupliciter posse dilui euidenter rationes contrarias. Primum negativae, non quia habeatur euidentia de opposita propositione, sed quia euidenter sit id, quod assumitur in argumento, non convincere intellectum ad sui assensum. Veluti in exemplo posito a Durando, negari potest illa maior propositio, in omni natura, ubi est distinctio personarum, est etiam essentia; quod non appareat, quomodo univertum verum sit, quod in ea dicitur. Deinde dilui potest aliquod argumentum euidenter positivae, quia euidenter constat veritas contradictoriae eius, quod assumitur. Vt si in eodem exemplo appareret veritas maioris propositionis, scilicet in aliqua natura singulari sunt plures personae, & hoc posteriori modo nequeunt dissolui omnia argumenta contra mysteria nostra fidei: quia ut bene probat Durandus ipsum mysterium euidentia haberetur. Nihil ergo aliud docere voluit Caietanus cum dixit Theologum suo muneri non satisfacere, nisi argumenta euidenter dissolvat, quam Theologum bene instructum euidenter negativae argumenta dissolvere, eo ipso, quod non cogitur ad assensum assumptae propositionis, neque per dubitationem ad vera sententia mouetur.

Ex quo infert Caietanus eos decipi, qui putant rationes factas contra fidem nostram non euidenter, sed obscure dissolui posse. Est enim differentia, inquit ille, inter probationem alicuius propositionis, & solutionem argumenti contrarii; quod, ut probatio sit euidenter, debet assumere propositiones, de quibus non solum non constet falsas esse, sed earum etiam veritas euidenter sit, ut ex ipsis sequatur assensus conclusionis euidenter positivae: ut autem solutio argumenti contrarii sit euidenter, satis est, si aliquid negetur, cuius veritas non appareat, quae convincat intellectum ad assensum. Et namque, cui non apparet aliquid, ex quo assentiat, sed potius contrarium credit, etiam si obscure credat, euidenter est argumentum illud efficaciter non probare. Veluti si quis neget, alia esse paria, & alius ei velit id probare ex certo numero, quem prohibito assumit, si ei non appareat vera hae propositio assumpta, euidenter erit negativae huiusmodi argumentum dissolui, hoc est, nihil probare. Ceterum, ut euidenter proberur numerus par, oportet assumere propositiones, quae euidentem gignant assensum. Quare opinio Caietani recte intellecta sententiae Durandi non adversatur: ille namque solum loquitur de euidentia positiva, quam in solutione argumentorum non concedit Caietanus: hic vero loquitur de euidentia negativa, ut explicata est, quam non negaret Durandus.

Alterum, quod docet Caietanus, est, posse nihilominus aliqua saltem argumenta dissolui, euidenter positivae ex eo, quod euidenter scitur oppositum eius, quod assumitur in argumento: ut

Vaquez in 1. part. 1. m. 1.

si aliquis argumentetur contra mysterium Eucharistiae, quod accidentia in eo non possint esse sine substantia: quia ipsorum esse, & natura est inesse: hoc argumentum euidenter positivae solui potest, quia in bona philosophia euidenter notum est, essentiam accidentium non esse actualem existentiam in substantia, sed solum aptitudinem, & ordinem ad inherendum: & ita negari potest assumptum cum euidentia contrariae propositionis: quod tamen non fiet in aliis argumentis solvendis. Addit etiam Caietanus, hunc modum respondendi euidenter positivae ad Theologum pertinere, ut Theologus est, etiam si solutio argumenti ex principiis philosophiae desumpta sit: Theologia enim aliena principia facit propria, dum videtur ministerio aliarum facultatum ad defensionem propriae doctrinae: qua de causa haec principia appellat ipse Theologica ministerialiter.

CAP. V. III.

Probabilior sententia.

Haec sententia Caietani, excepta posteriori eius parte, mihi probatur: atque adeo in univertum existimo, nullum argumentum, quod directe pugnet contra mysterium, quatenus fidei articulus est, solui posse euidenter positivae, sed solum negativae. De solutione euidenter negativae satis in explicatione sententiae Caietani dictum est: de euidenter positivae haec nostra sententia, nunc probatur quia si aliquod argumentum euidenter positivae dilueretur, quod directe contra mysterium pugnaret, haberetur euidentia ipsius mysterij, ut optime convincit ratio Durandi. Dixi argumentum, quod directe pugnaret contra mysterium, quia argumenta, quae pugnant ex consequenti, directe vero contra aliquid naturale, quod supponit articulus, non solum aliqua, sed omnia euidenter positivae solui possunt: & in hoc sensu vera esset sententia Caietani. Huiusmodi est argumentum illud allatum contra mysterium Eucharistiae, non enim pugnat directe contra articulum, qui in eo solum consistit, quod accidentia post verba rite prolata sine subiecto nunc maneat: argumentum vero directe non probat non ita manere accidentia, sed consequenter id deducere content ex eo, quod ita fieri nequeat, atqui hoc fieri posse, non est articulus fidei sola revelatione notus, sed aliquid, quod naturali ratione cognosci potest, & necessario supponitur ad articulum. Simile esset argumentum, si quis probare vellet contra articulum resurrectionis, & ad hoc probandum assumeret, animam esse mortalem, & ad praeteritum non esse potentiam. Hoc enim argumentum euidenter positivae solui posset, quia directe non pugnat contra ipsum articulum, qui solum consistit in eo, ut futura sit resurrectio.

Denique falso asseruit Caietanus ad Theologum, prout Theologus est, pertinere huiusmodi argumentum, quod indirecte pugnat contra mysterium, solvere euidenter positivae: id enim Theologus facit, quatenus philosophus est. Neque enim principia philosophiae sunt propria Theologo, nisi quando cum articulis fidei miscetur ad inferendam aliquam conclusionem: tunc autem ea ex philosophia accipit, quia Theologia philosophiae quodammodo subalternatur, ut supra disp. 7. cap. 5. dictum est. At vero quando

E

Theolo.

Theologiae
quodam ar.
gum. & a sol.
uit euidenter
positivae.

Nullum ar.
gum. nunc
euidenter
positivae sol.
uit Theolo.
gus.

Quando
principia
philosophiae
sunt propria
Theologo.

Theologus ex propriis solum principiis philosophiz disputat, vt in solutione prædictorum argumentorum contingit, non Theologi, sed philosophi munere fungitur: quo fit, vt Theologus, quatenus Theologus est, nullum argumentum euidenter positum dissoluat.

DISPUTATIO XII.

De locis Theologiæ, & quæstionibus Theologicis tractandis.

Quid sit locus Theologicus, & quotuplex. cap. 1.

De vñ quinq; priorum locorum. cap. 2.

De auctoritate Scholasticorum philosophorum, & de ratione philosophica. cap. 3.

De humana historia. cap. 4.

Differentia inter humanam historiam, & rationem philosophicam. cap. 5.

CAPVT I.

Quid sit locus Theologicus, & quotuplex.

Canus.

Qui dicantur loci Theologici.

Argumentum hoc de locis Theologicis hac nostra tempestate Melchior Canus per 12. libros luculenter tractauit: in quibus non tantum numerum locorum ob oculos posuit, sed etiam de singulis permulta tradidit, & varia hinc, indeque petita in disputationem reuocauit. Nostri vero instituti nunc erit, simplici narratione locos, qui ad Theologum spectare videntur, recensere, singulorumque momentum, & vñ paucis exponere. Appellamus vero locos Theologicos non capita rerum, de quibus Theologia tractat, quæ etiam loci communes vocantur, vt de iustificatione, de merito, &c. sed sedes quasdam, & promptuaria, ex quibus Theologica argumenta ducuntur. Sicut ergo Aristoteles in Topicis varios locos ostendit, vel à definitione, vel à contrariis, &c. ex quibus de quacumque proposita quæstione possit quisque probabilia argumenta depromere; sic nobis erit nunc exponendum, vnde possit Theologus rationes suas, & argumenta proferre. Et quamuis omne argumentum in vniuersum, vel auctoritate, vel ratione fiat, specialiter tamen decem loci Theologici numerari solent. An vero omnes ad Theologum tanquam legitimi, & proprii pertineant, in hac disp. dicemus.

Decem loci Theologici.

Canus.

Primus igitur locus est auctoritas sacre Scripturæ. Secundus, auctoritas traditionem Christi, & Apostolorum. Tertius, auctoritas Ecclesiæ Catholicæ. Quartus, auctoritas Conciliorum. Quintus, auctoritas Pontificis Romani. Sextus, auctoritas Patrum. Septimus, auctoritas Theologorum scholasticorum, cum quo etiam recenseri solet auctoritas Iurisprudentium ex ea parte qua Theologus agit de iuris doctrina. Octauus, ratio naturalis lumine naturali deducta. Nonus, auctoritas philosophorum. Decimus, auctoritas humanæ historię. Ex quibus septem priores putat Canus lib. 1. de loc. cap. vlt. proprios esse Theologos: tres vero posteriores adscriptos, & aliunde emendatos: quod quia ratione verum sit, paucis aperiam: neque enim animus est docere, quæ sit sacra Scriptura, qua ratione conscripta, & reuelata. quid sit traditio, & quantæ sit auctoritatis: nihil de conciliorum, & Pontificum decretis, quod

CAP. I.

attinet ad eorum firmitatem, & robur, dicam, sed supponam hæc quatuor esse firmissima Theologiæ fundamenta, ex quibus potissimum eius argumenta petuntur, eandemque veritatem diuinæ reuelationis continere, vt latius patebit 2. 2. q. 1. art. 10. in peculiari de his omnibus tractatu. Idcirco hos quatuor locos sub vñco rãtum complexus est S. Thom. in hoc art. in solutione 2. nempe sub auctoritate, quæ diuina habetur reuelatione: omnium enim eadem est firmitas, & robur veritatis ex diuino testimonio, vario modo explicato.

Hanc autem veritatis energiam ceteri loci ex seipsis non habent. Excipio communem Patrum cõsensum in Scripturæ alicuius explicatione, quæ ad dogma pertinet fidei; & in traditionibus etiam fidei eruendis: in his enim eandem cum verò Scripturæ sensu, & cum vera Christi traditione auctoritatem habet, non alia de causâ, quam quod Ecclesiæ Catholica Scripturam sic explicatam recipiat, & teneat, vt defuit Concilium Tridentinum sess. 4. decreto de editione, & vñ sacrorum librorum, & traditiones ipsas communi Patrum consensu continuo conferuatas amplectatur: ex se tamen Patrum auctoritas humana est, & quæ ex ipsis inconcussæ veritatis momentum non habet. Ceteri quatuor loci in gradu inferiori certitudinis collocari debent: quæ vero ratione nihilominus conducere possint ad conclusiones Theologicas, & de fide eliciendas, & qualis singulorum vñs esse debeat, subinde dicemus.

CAPVT II.

De vñ quinq; priorum locorum.

DE vñ horum locorum in primis illud statuamus, ex quinq; prioribus bifariam posse Theologum argumentari: primum, vt notauimus in explicatione articuli, contra negantes principia, vel aliquid particulare sub ipsis contentum, modo ibidem explicato. Quare contra negantes definitionem Ecclesiæ, aut Pontificis argumentari possumus ex Scriptura, & contra negantes Scripturam, ex definitione Ecclesiæ, quando aduersarij ex his aliquid admittunt. Denique contra negantes aliquod particulare propter prauum intellectum Scripturæ, quam recipiunt, ex ipsa met Scriptura recte intellecta arguere debemus: quæ etiam ratione ad hoc probandum potest, & debet accedere sextus locus ex Patribus, iuxta quorum interpretationem in fidei dogmatibus Scriptura, vt dixi intelligenda est.

Deinde ex his omnibus locis, & Patrum auctoritate eodem modo accepta, possumus argumentari ad deducendas nouas conclusiones, & hoc adhuc duobus modis, aut euidenti illatione, aut probabili: priori modo deducitur conclusio mere Theologica, & talis consequentia, siue vtraque propositio ex prædictis locis assumpta sit, siue altera præmissarum euidentis sit ratione naturali, sufficit ad definiendam in Concilio conclusionem de fide posteriori, vero modo inferitur conclusio solum probabilis, circa quam salua fide inter Theologos controuersia esse potest, & opinio-nura dissenso: neque inutiles iudicari debet hic modus probabiliter argumentandi, & opinandi, si tamen nimia absit contentio: sic enim non solum

2.
Qui loci
certiores,
qui minus
certi.

Consensus
Patrum
quando
infallibilis

Concil.
Trident.

3.

Contra ne-
gantes scri-
pturam quo-
modo ar-
guendum.

4.

solum